EIERSKAPSKONTROLL

RENO-VEST IKS

Sortland kommune

KOMREV NORD

Rapport 2022

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Sortland kommune har KomRev NORD gjennomført en eierskapskontroll i Reno-Vest IKS. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 bokstav d. En eierskapskontroll er en kontroll av hvorvidt den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. § 23-4.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Sortland kommune og Reno-Vest IKS, jf. kommuneloven § 24-4 og revisjonsforskriften §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Sortland kommune og Reno-Vest IKS for samarbeidet i gjennomføring av eierskapskontrollen.

Tromsø, 9.11.2022

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig revisor, prosjektleder

Tone Jæger Karlstad
Forvaltningsrevisor, ansvarlig for kvalitetssikring

SAMMENDRAG

KomRev NORD har etter bestilling fra kontrollutvalget i Sortland kommune gjennomført en eierskapskontroll i Reno-Vest IKS. Selskapet Reno-Vest ble stiftet i 1974 og ble i 2000 organisert etter lov om interkommunale selskaper. De seks deltakerne i selskapet er Andøy kommune (15 %), Bø kommune (8 %), Hadsel kommune (24,5 %), Lødingen kommune (6,6 %), Sortland kommune (31,8 %) og Øksnes kommune (14 %). Eierandelene justeres hvert andre år etter innbyggertall pr. 31.12. Reno-Vest IKS er morselskap og det har de tre datterselskapene Reno-Vest Produksjon AS, Reno-Vest Bedrift AS og Reno-Vest Bremnes AS.

Reno-Vest IKS skal på vegne av deltakerkommunene sørge for miljømessig, kostnadseffektiv og helsemessige håndtering av husholdningsavfall og slam. Reno-Vest IKS er også ansvarlig for drift og forvaltning av selskapets faste eiendommer og øvrige verdier. Selskapet utfører eiendomsdrift og stabs- og støttefunksjoner for datterselskapene. Reno-Vest kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak som hører naturlig inn i utviklingen av selskapet og som bidrar til at deltakerkommunenes og selskapets målsetninger oppnås.

I eierskapskontrollen besvarer vi problemstillingene:

1. **Fører Sortland kommune kontroll med sine eierinteresser i Reno-Vest IKS?**

2. **Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?**

Vi har utledet kriterier fra KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Vi har også utledet kriterier fra enkelte bestemmelser i kommuneloven og lov om interkommunale selskaper. Grunnlaget for våre vurderinger er skriftlige og muntlige opplysninger som vi har fått fra både Sortland kommune som deltaker i selskapet og fra selskapets ledelse.

Revisors konklusjon er at Sortland kommune i stor grad fører kontroll med sine eierinteresser i Reno-Vest IKS. Kommunens eierinteresser utøves i stor grad i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Vår konklusjon er begrunnet i at krav som vi utledet fra kommuneloven og IKS-loven er vurdert som oppfylt. Formelle krav som at det skal foreligge selskapsavtale er ivaretatt, jf. IKS-loven 4. Videre er det sørget for at kommunestyret selv har vedtatt selskapsavtale og som har valgt kommunens representant i selskapets øverste organ representantskapet, jf. IKS-loven §§ 4 og 6. Sortland kommune har i tråd med kommuneloven § 26-1 vedtatt en eierskapsmelding med innhold som påkrevd. Eierskapsmeldingen inneholder informasjon til de folkevalgte og forventninger til selskapet. Ifølge selskapet er ikke sist vedtatte eierskapsmelding oversendt særskilt til selskapet, og dette anser revisor som en svakhet med hensyn til å sikre at eiers forventninger blir tydelig kommunisert.

Som deltaker i Reno-Vest IKS har Sortland kommune vurdert hva som er hensiktsmessig selskapsorganisering, noe som er i tråd med KS sin anbefaling nr. 1 Som deltaker – gjennom representantskapet – har Sortland kommune også sikret at det er skille mellom virksomheten som kommunen har gitt selskapet enerett til (husholdningsavfall) og den delen av virksomheten som drives i konkurranse med private (næringsavfall), jf. anbefaling nr. 2 fra KS.

Det er avholdt møter i representantskapet slik som IKS-loven krever og de saker som skal behandles finner vi at er behandlet. IKS-lovens krav til at det skal sendes innkalling med saksliste til møter i representantskapet fra representantskapets leder er overholdt. KS sin anbefaling nr. 8 om å sette innkallingsfrist i selskapsavtalen er oppfylt. Innkallingene har imidlertid ikke blitt gjort fire uker før møtet slik som påkrevd i IKS-loven og selskapsavtalen.

Det foreligger flere dokumenter som er styrende for selskapet, og for kommunens eierutøvelse. I tillegg til eierskapsmelding og selskapsavtale, har Sortland kommune inngått en eieravtale sammen med de andre deltakerne i selskapet. Eieravtalen inneholder også føringer for eier og selskapet. I selskapet foreligger det styreinstruks som viser til at styret har ansvaret blant annet for å følge opp vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet. Vi har vurdert at KS sin anbefaling nr. 5 om jevnlig utarbeidelse og revidering av avtalene som regulerer styringen av selskapet er oppfylt.

Sortland kommune er med ordfører representert i selskapets øverste organ. Anbefaling nr. 7 om å velge sentrale folkevalgte som kommunens representant har vi vurdert som oppfylt. Kommunestyret i Sortland ble ikke i tråd med KS sin anbefaling nr. 3 gitt kompetanseutvikling tidlig i perioden. Vi ser imidlertid at det er gitt informasjon til kommunestyret om selskapsstyring og kommunens selskaper gjennom eierskapsmeldingen vedtatt i 2021. Videre finner vi for Reno-Vest IKS slik informasjon i eieravtaler. I denne er det spesifisert hva eierstyring i selskapet er.

Det avholdes eierskapsmøter i tråd med føringer om dette i både eierskapsmelding og eieravtale. Vi har vurdert at KS sin anbefaling nr. 6 om eiermøter er oppfylt. Våre undersøkelser viser at det er møter mellom selskapet og administrativt nivå i kommunen, såkalte bestiller-utførermøter.

Det er fra Sortland kommune forventninger til styret i eierskapsmeldingen, og også eieravtalen stiller opp krav til styret og om utvikling av kompetanse. I styrets strategi står det uttrykkelig hvilken kompetanse som det er ønskelig at styret skal inneha. KS sin anbefaling om å ha vedtektsfestet bruk av valgkomité er ikke oppfylt. I praksis ivaretas denne anbefalingen med at valgkomite benyttes. Det er gitt føringer for at valgkomiteen skal se hen til eiers ønske om sammensetning av kompetanse ved sine forslag. Vi har vurdert at KS sin anbefaling nr. 9 om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret er oppfylt. Herunder er det sikret balansert kjønnsrepresentasjon, jf. KS sin anbefaling nr. 11. Det er gitt føringer fra Sortland kommune om at styret må gjøre evalueringer. Vi har funnet informasjon om at evalueringer er gjort. Vi har vurdert at KS sin anbefaling nr. 12 om å lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styrene er oppfylt.

Vi har i eierskapskontrollen også vurdert at KS sin anbefaling nr. 15 om å ha faste rutiner for å håndtere habilitetskonflikter er oppfylt samt at det ikke velges ordfører eller kommunedirektør til medlem av styret. Det foreligger etiske retningslinjer og vi har vurdert at KS sin anbefaling 19 om dette er oppfylt. At vi konkluderer med i stor grad – og dermed ikke fullt ut – begrunner vi i at anbefalinger fra KS om opplæring til folkevalgte ikke er gjennomført slik som anbefalt av KS og at det ikke gis særskilt rapportering til kommunestyret om selskapet slik som KS anbefaler.

Revisors anbefaling til Sortland kommune er å vurdere tiltak for å sikre oppfyllelse av anbefalingene fra KS som vi har vurdert som ikke fullt ut oppfylt.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG **4**

1 INNLEDNING OG SELSKAPSINFORMASJON **2**
1.1 Bakgrunn og bestilling 2
1.2 Selskapsinformasjon 2
1.2.1 Etablering, eierforhold og formål *2*
1.2.2 Representantskapet *4*
1.2.3 Styret og daglig ledelse/drift *4*

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE **7**
2.1 Problemstillinger 7
2.2 Kriterier 7
2.3 Metode 8

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER **10**
3.1 Eierstyring 10
3.1.1 Valg av selskapsform ut fra formål og behov *10*
3.1.2 Eierskapsmelding og informasjon om selskapet *14*
3.1.3 Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap *16*
3.1.4 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter *17*
3.1.5 Eiermøter *20*
3.1.6 Oppnevning av eierrepresentanter *21*
3.2 Representantskapet 22
3.2.1 Representantskapets innkallinger, møter og saker *22*
3.2.2 Styrets sammensetning og kompetanse *24*
3.2.3 Bruk av valgkomité *25*
3.3 Styret 26
3.3.1 Rutiner for habilitetskonflikter *27*
3.3.2 Registrering av styreverv *27*
3.3.3 Etiske retningslinjer for selskapsdriften *28*
3.4 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter 28
3.5 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter 29
3.6 Oppsummering og samlet konklusjon 29

4 UTTALELSER **32**

5 ANBEFALINGER **33**

6 REFERANSER **34**

7 VEDLEGG **35**

1 INNLEDNING OG SELSKAPSINFORMASJON

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Sortland kommune vedtok i møte 2.3.2022, under sak 7/22, å bestille eierskapskontroll rettet mot selskapet Reno-Vest IKS. Eierskapskontroll rettet mot dette selskapet inngår i kommunens plan for eierskapskontroll for perioden 2020-2024. I møte 31.3.2022, i sak 13/22, ble KomRev NORDs overordnede prosjektskisse for undersøkelsene godkjent. Kontrollutvalgets formål med eierskapskontrollen er å undersøke om kommunens eierskap i selskapet ivaretas på en forsvarlig måte og legger til rette for at målsetningene med etableringen av selskapet følges opp.

1.2 Selskapsinformasjon

1.2.1 Etablering, eierforhold og formål

Reno-Vest ble stiftet i 1974. Selskapet ble i 2000 organisert etter lov om interkommunale selskaper. De seks deltakerne i Reno-Vest IKS er Andøy kommune (15 %), Bø kommune (8 %), Hadsel kommune (24,5 %), Lødingen kommune (6,6 %), Sortland kommune (31,8 %) og Øksnes kommune (14 %). Eier- og ansvarsandelene i selskapet er basert på innbyggertall pr. 31.12. og andelene endres annethvert år. Selskapets forretningskontor er i Sortland kommune.

Selskapets formål er formulert på følgende måte i selskapsavtalen:

På vegne av deltakerkommunene skal Reno-Vest IKS sørge for miljømessig, kostnadseffektiv og helsemessige håndtering av husholdningsavfall og slam. Være ansvarlig for drift og forvaltning av selskapets faste eiendommer og øvrige verdier. Selskapet skal også være et morselskap som utfører eiendomsdrift og stabs- og støttefunksjoner for datterselskapene. Reno-Vest kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak som hører naturlig inn i utviklingen av selskapet og som bidrar til at deltakerkommunenes og selskapets målsetninger oppnås.

Reno-Vest IKS har tre datterselskap; Reno-Vest Produksjon AS, Reno-Vest Bedrift AS og Reno-Vest Bremnes AS. Eierskapskontrollen retter seg mot morselskapet Reno-Vest IKS – som er holdingselskapet i konsernet. Reno-Vest IKS har ansvar for merkantile tjenester som sentralbordtjenester, post og arkivtjenester, kundeveiledning/rådgivning, drift av IKS, økonomi, regnskap, lønn og personal, markeds- og informasjonsarbeid, utviklingsarbeid og kvalitetsstyring med HMS. I tillegg kommer forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen.

Reno-Vest Bedrift AS ble etablert i 2001 for konsernets forretningsutvikling og for å skille rydde mellom selvkosttjenester og tjenester selskapet utfører i et marked. Det beskrives i selskapet dokumenter at i perioder kan Reno-Vest se det viktig og lønnsomt å benytte ledig kapasitet i selskapet til annet enn det som er selskapets primærformål, men som hører naturlig inn under det. Formålet til Reno-Vest Bedrift AS er *«Transport, avfallsbehandling, gjenvinning samt virksomhet som faller naturlig inn under dette, herunder deltakelse i andre selskaper»*.

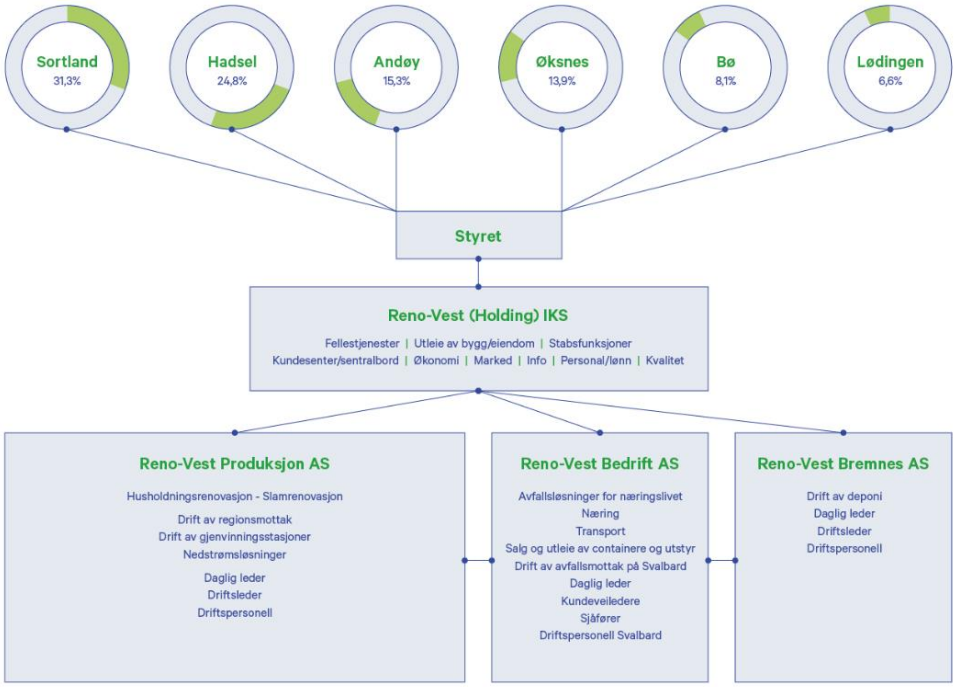
Reno-Vest Produksjon AS og Reno-Vest Bremnes AS ble etablert i 2014. Reno-Vest Produksjon AS har ansvaret for husholdningsrenovasjon og slamrenovasjon. Formålet med Reno-Vest Produksjon AS er formulert på følgende måte: *«å ivareta eiernes lovpålagte ansvar for husholdningsrenovasjon etter forurensningsloven på grunnlag av tildelt enerett, samt kunne utføre de samme oppgaver for øvrige norske kommuner. Videre skal selskapet være leverandør av*

avfallstjenester til både private og offentlige oppdragsgivere, herunder blant annet tjenester knyttet til mottak og behandling av avfall fra næringsliv og husholdninger. Selskapet er å anse som et offentligrettslig organ i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser. Selskapet har som målsetting å skape verdier for aksjonærene ved å være en offensiv og innovativ aktør innenfor avfalls- og gjenvinningsbransjen, og kan skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte på næringsvirksomheten (aktiviteter utenom selvkostområdet). Selskapet skal, innenfor ovennevnte rammer, være et kunnskaps- og innovasjonssenter, og en regional pådriver innenfor tema knyttet til avfall, miljø, samtidig som selskapets tjenester skal utføres på en effektiv, miljømessig og samfunnsansvarlig måte. Selskapet kan også drive annen virksomhet i forbindelse med de ovennevnte formål, herunder delta i andre foretak. Selskapet kan utnytte overkapasitet til utførelse av tjenester på forretningsmessige vilkår».

Formålet med Reno-Vest Bremnes AS er at det *«skal utvikles til et avfallsmottak for behandling og kontrollert deponering av ulike typer avfall. Selskapet skal ivareta et viktig samfunnsansvar knyttet til å sikre et tilbud for forsvarlig miljømessig behandling av ulike typer avfall som må bli kontrollert deponi i Nord-Norge i fremtiden. Prosjektet skal utvikles basert på forretningsmessige prinsipper og regional næringsutvikling. Anlegget skal være en langsiktig og konkurransedyktig løsning for behandling av deponering av restprodukter og avfall som ikke kan behandles på annen måte. Selskapet har som målsetning å skape verdier for aksjonærene ved å være en offensiv og innovativ aktør innenfor forsvarlig deponering. Selskapets deponitjenester skal utføres på en effektiv, miljømessig og samfunnsansvarlig måte. Selskapet er ikke et offentligrettslig organ i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser og drives etter kommersielle og bedriftsøkonomiske prinsipper. Selskapet kan også drive annen virksomhet i forbindelse med overnevnte formål, herunder eie aksjer eller på annen måte delta i andre foretak»*.

Nedenfor er organisasjonskartet for hele konsernet som vi har hentet fra eieravtalen for Reno-Vest IKS.

Utklipp 1. Organisasjonskart Reno-Vest IKS

Kilde: https://www.reno-vest.no/om-reno-vest/reno-vest-iks/

Reno-Vest IKS er en av flere eiere i selskapet Avfallsmegling Nord. Dette selskapet ble etablert i 2020, og har som formål å megle avfallstjenester for sine eiere og andre kunder, samt selge konsulenttjenester innenfor det styret bestemmer. Reno-Vest Bedrift AS er en av flere eiere i selskapet Arctic Waste Management AS. Dette selskapet ble etablert i 2014. Selskapet har som formål blant annet å sørge for bærekraftig håndtering av alle fraksjoner av flytende farlig avfall.

1.2.2 Representantskapet

Representantskapet i Reno-Vest IKS består av samtlige eiere, og alle representantene har personlig vararepresentant. Følgende representanter fra eierkommunene utgjør representantskapet:

Tabell 1. Medlemmer av representantskapet i Reno-Vest IKS

Navn	Kommune	Funksjon
Sture Pedersen	Bø kommune	Ordfører, leder av representantskapet
Knut A. Nordmo	Andøy kommune	Ordfører
Hugo Jacobsen	Lødingen kommune	Ordfører
Karl-Erling Nordlund	Sortland kommune	Ordfører
Aina Nilsen	Hadsel kommune	Ordfører
John Danielsen	Øksnes kommune	Ordfører

1.2.3 Styret og daglig ledelse/drift

Representantskapet valgte styre i møte 19. mai 2021. Valg til styre var også sak i representantskapets møte 3.6.2022. Pr. august 2022 er følgende medlemmer av styret i Reno-Vest IKS[1]:

[1] Styret ble valgt av representantskapet i mai 2021

Tabell 2. Styremedlemmer

Navn	Kommune	Funksjon
Gro-Marith Karlsen	Hadsel	Leder
Hege Karin Bjørkmo Ellingsen	Andøy	Nestleder
Arild Reierth	Sortland	Styremedlem
Per Ole Nilsen	Øksnes	Styremedlem
Dagmar Moan Leiknes	Lødingen	Styremedlem
Tom Tobiassen	Bø	Styremedlem
Espen Lydersen	Ansattrepresentant	Styremedlem

Varamedlemmer er:

Tabell 3. Varamedlemmer

Navn	Kommune
Reidar Johnsen	Hadsel
Cato Wangen	Andøy
Grete Hjelle	Sortland
Tove Hansen	Øksnes
Arnfinn Kirkhaug	Lødingen
Anne Lise Kvalmo	Bø

Selskapets administrerende direktør er Elise Gustavsen. Øvrige ansatte i Reno-Vest IKS er administrasjonssjef Monika Madsen samt har selskapet miljøpedagog, IKT-driftsansvarlig, kundesenterleder, controller, to kundekonsulenter, FDV-ansvarlig og kommunikasjonssjef.
På vår forespørsel har vi fått følgende oversikt over lønn og godtgjørelse til ledende ansatte:

Administrerende direktør	kr 1 086 750
Daglig leder Reno-Vest Produksjon AS	kr 846 934
Daglig leder Reno-Vest Bedrift AS	kr 819 230
Daglig leder Reno-Vest Bremnes AS	kr 819 230
Administrasjonssjef Reno-Vest IKS	kr 819 230

Styret mottar styrehonorarer og møtegodtgjørelse etter satser vedtatt i representantskapet. Representantskapets sak 7/20, behandlet i møte 19.5.2020, gjaldt fastsettelse av styrehonorar, og den viser hvilke satser som gjaldt:

Utklipp 2. Satser for styrehonorarer pr. 1.5.2019

Vedtatte satser fra 1.5.2019. Satsene på styrehonorar er pr/år. (Økning etter stortingslønn: 3,3 %)

	2017	2018	2019
Møtegodtgjørelse	1 025,-	1 054,-	1 094,-
Tapt arb.fortj, uleg.	1 742,50	1 791,-	1 859,-
Tapt arb.fortj, leg.	2 562,50	2 634,-	2 734,-
Andre møter	615,-	632,-	656,-
Honorar styreleder	58 425,-	60 061,-	62 043,-
Honorar nestleder	23 575,-	24 235,-	25 035,-
Honorar styremedl.	15 375,-	15 806,-	16 328,-
Honorar repr.skapets leder	10 250,-	10 537,-	10 885,-
Valgkomite		3 090,-	3 192,-

Kilde: Innkalling til representantskapet 19.5.2020

Representantskapet vedtok i 2019 at satsene på styrehonorar økes etter økningen i stortingslønn. I 2021 vedtok representantskapet at satsene på styrehonorar skal følge lønnsutviklingen til stortingsrepresentanter. Styrehonorarene som fremkommer i utklippet ovenfor har vært gjeldende siden 2019. I sakspapirer til representantskapsmøtet 3.6.2022 vises det til at Stortinget nedsatte et godtgjøringsutvalg som kom med ei innstilling for regulering av årene 2020 og 2021. Stortinget vedtok februar 2022 at det skulle foretas en økning på 1,7 % i 2020 og 2,7 % i 2021. *«Regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter skal skje snarest mulig etter lønnsoppgjøret i 2022,… der de ser bort fra lønnsutviklingen for 2020».* Det vises i sakspapirene til representantskapet til at det ennå ikke var vedtatt en lønnsregulering for stortingsrepresentanter for 2022, og at styret derfor har bedt om en presisering fra Samfunnsbedriftene om hva vedtaket innebærer.

Selskapskonsernets revisor er Revicom AS. Revisors godtgjørelse for 2021 var på kr 51 200 og godtgjørelse for andre ikke-revisjonstjenester var på kr 83 000. På revisors spørsmål til styret om hvilke oppgaver som utføres av revisor utover pliktig revisjon fikk vi opplyst at revisor utarbeider konsernregnskap, innberetter til skatteetaten årsregnskap med vedlegg, og bistår for øvrig administrasjonen med rådgivning der det er behov. KomRev NORD har også bedt Revicom AS om opplysninger. Vi fikk tilbakemelding om at som Reno-Vestkonsernets revisor foretar de ordinær revisjon av Reno-Vest IKS og de tre datterselskapene. I tillegg foretar de den tekniske utarbeidelsen av konsernselskap, selskapsregnskap og skattemeldinger. I tillegg bistår de med kompetanse i forbindelse med skatte- og avgiftsmessige, eller regnskapsmessige spørsmål ved behov. Det har ikke vært avdekket forhold under revisjonen som har krevd nummererte brev[2].

I tabellen nedenfor viser vi en oversikt over selskapets driftsresultat, egenkapital og gjeld for årsregnskapene for 2019, 2020 og 2021. Tall er oppgitt i hele tusen.

Tabell 4. Utdrag fra årsregnskapene fra 2019, 2020 og 2021, morselskapet

År	Driftsinntekter	Driftskostnader	Driftsresultat	Årsresultat	Sum egenkapital	Sum gjeld
2021	29 092	27 849	1 243	2 543	26 846	78 291
2020	27 007	27 679	170	- 686	36 291	72 401
2019	22 821	21 660	1 161	1 984	36 977	73 273

Kilde: proff.no

[2] Revicom AS uttaler seg for fem år tilbake i tid i sitt brev 30.8.2022 til KomRev NORD IKS.

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, formulerte vi følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. **Fører Sortland kommune kontroll med sine eierinteresser i Reno-Vest IKS?**

2. **Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?**

2.2 Kriterier

Når kommunen har virksomhet utenfor egen organisasjon, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for kommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/selskapsformen. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og administrerende direktør, kalles selskapsstyring. Reno-Vest er organisert som et interkommunalt selskap, og styringen av selskapet skal skje gjennom representantskapet, styre og daglig leder. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og daglig leder, kalles selskapsstyring. Som deltaker i et interkommunalt selskap skal kommunen ikke involvere seg direkte i selskapsstyringen. Eierstyring skjer blant annet gjennom representantskapet. Ved bruk av representantskapet som styringskanal, kan kommunen som eier på et overordnet nivå bestemme hvordan styret skal forvalte selskapet. Kommunen kan også etablere andre arenaer for utøvelse av eierstyring.

For å kunne gjøre vurderinger av Sortland kommunes kontroll av og eierutøvelse i Reno-Vest IKS, må vi utlede kriterier. Kriteriene skal være en målestokk for revisors vurderinger av kommunens eierskapsutøvelse. Kriteriene utledes fra følgende kilder:

- Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)[3]
- Eieravtale for Reno-Vest IKS
- Selskapsavtalen for Reno-Vest IKS
- Sortland kommunes eierskapsmelding

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll er i et hefte utgitt fra KS[4]. Det inngår totalt 21 anbefalinger til kommunene og fylkeskommunene. Formålet med heftet er å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for å få god eierstyring av selskaper og foretak. Anbefalingene skal også gi kunnskap til styremedlemmene i foretak og selskaper om god selskapsledelse og praktisering av roller og oppfølging når styringsformen endres. Revisor gjør vurderinger opp mot de anbefalingene fra KS som vi har vurdert som relevante for denne eierskapskontrollen. Når det gjelder bestemmelser fra kommuneloven og lov om interkommunale

[3] Samtlige av KS sine anbefalinger er inntatt i vedlegg i denne rapportens kapittel 7

[4] KS er kommunesektorens interesseorganisasjon, utviklingspartner og landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon. Alle kommuner og fylkeskommuner er medlemmer. KS arbeider for en selvstendig og nyskapende kommunesektor, jf. https://www.ks.no/om-ks/

selskaper, har vi valgt ut bestemmelser som stiller krav til Sortland kommune som eier av selskap for å fastsette kriterier. De tre sistnevnte kildene inneholder føringer spesifikt for Sortland kommune og for Reno-Vest IKS. Samtidig som det kan utledes krav og forventninger fra disse (utledes kriterier) er dette også sentrale dokumenter for å belyse eierutøvelse. De tre sistnevnte kildene blir dermed relevant også under revisors funn og som grunnlag for å gjøre vurderinger.

De konkrete kriteriene fra de ovennevnte kildene har vi satt i tekstbokser i de relevante kapitlene.

2.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med *RSK 002 Standard for eierskapskontroll*[5], kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. § 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10 og 14.

Sortland kommune og Reno-Vest IKS ble orientert om eierskapskontrollen i oppstartsbrev 27.4.2022. Vi avholdt oppstartsmøte med selskapet v/administrerende direktør Elise Gustavsen og administrasjonssjef Monika Madsen den 18.5.2022.

For å belyse problemstillingene i eierskapskontrollen har vi innhentet informasjon gjennom dokumentasjon og e-postkorrespondanse med representanter fra selskapet og kommunen. Vi har blant annet bedt daglig leder og selskapets styre om å fylle ut skjemaer med konkrete spørsmål om selskapsdriften og kommunens eierstyring – såkalte «egenerklæringsskjema». Vi har også sendt et egenerklæringsskjema til Sortland kommune v/eierrepresentant (ordfører).

Fra selskapet har revisor fått tilsendt innkallinger til og protokoller fra møter i selskapets styre og representantskap. Vi har også fått tilsendt selskapsavtale, eieravtale, etiske retningslinjer, utbyttepolitikk og strategidokumenter. På selskapets nettsider har revisor fått tilgang til organisasjonskart, beskrivelse av virksomheten og årsmeldinger med årsregnskap og revisors beretning.

Revisor har også gjennomgått Sortland kommunestyres sakslister for eventuelle saker vedrørende Reno-Vest IKS og selvkostområdet husholdning og slam.

Vi har også fremskaffet selskapsopplysninger fra åpne kilder som søkemotoren proff.no og styrevervregisteret.no

Vi har også innhentet informasjon fra selskapets revisor Revicom AS. I brevet informerte vi om eierskapskontrollen og ba om å få tilsendt eventuelle nummererte brev, informasjon eller rådgivning som har vært utført overfor selskapet, samt andre opplysninger som kunne være av interesse for vår kontroll. Vi fikk tilbakemeldinger fra revisor som er gjengitt i kapittel 1.2.3 ovenfor.

I datainnsamlingen har vi bedt om dokumentasjon gjeldende for årene 2020, 2021 og 2022.

I en eierskapskontroll gjøres det undersøkelser og vurderinger av Sortland kommunes føringer for eierutøvelse og kontroll både generelt og opp mot det konkrete selskapet som eierskapskontroll

[5] Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

gjelder. KomRev NORD gjennomførte i 2021 eierskapskontroll i Vesterålskraft AS. Rapporten ble behandlet av kommunestyret i møte 7.4.2022, i sak 28/22. Kommunestyrets vedtak var:

«Kommunestyret viser til rapporten «Eierskapskontroll Vesterålskraft AS» fra KomRev NORD IKS av 19.11.2019.

Kommunestyret registrerer at eierskapet i Vesterålskraft AS i stor grad utøves på en god måte i selskapet, men at det er funnet følgende klare forbedringspunkter:

a. *manglende oppdatering/rullering av kommunens eierskapsmelding*
b. *manglende kompetanseutvikling/eierseminar for kommunestyret*
c. *manglende årlige rapportering til kommunestyret om tilstanden i selskapet*
d. *manglende vedtektsfesting av innkallingsfrist til generalforsamling*
e. *manglende rutiner for å sikre riktig kompetanse (herunder opplæring) i styret i henhold til selskapets vedtekter*
f. *manglende definerte kriterier for riktig/relevant kompetanse for styremedlemmer for å dekke selskapets behov*
g. *manglende registrering av medlemmene av konsernstyret i KS` styrevervregister*
h. *selskapets vedtekter ved at valgkomiteen ikke avgir innstilling til generalforsamlingen om valg av styre og fastsettelse av honorar til revisor*

Kommunestyret ber eierrepresentanten om å arbeide for at forbedringspunktene som er funnet i rapporten angående utøvelsen av eierskapet, følges opp, og at det gis en tilbakerapportering til kommunestyret over de tiltak som er truffet».

Noen av revisors funn vedrørende Sortland kommunes eierutøvelse fra tidligere gjennomført eierskapskontroll har relevans i foreliggende eierskapskontroll da de knytter seg til kommunens generelle eierstyring, men flertallet av de retter seg direkte mot eierstyring av Vesterålskraft AS. Som det fremkommer i denne rapporten er det noen av forbedringspunktene som ikke har relevans for oppfølgingen av Reno-Vest IKS da vi har funnet at det er ivaretatt.

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisjonens vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som fremgår av rapporten. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av Sortland kommune som eier av selskapet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller således utenfor rammene for en eierskapskontroll. Vi gir likevel i rapporten informasjon om selskapet, styret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjonen om den rene eierstyringen. Når dette presenteres er det som bidrag til en helhetlig fremstilling av selskapet og dets drift.

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER

3.1 Eierstyring

3.1.1 Valg av selskapsform ut fra formål og behov

> Kommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 1

Revisors funn
Reno-Vest som ble opprettet i 1974 ble organisert som et interkommunalt selskap i 2000 da IKS-loven trådte i kraft. Reno-Vest IKS er morselskapet/holdningselskapet i Reno-Vestkonsernet. Det var omorganisering i selskapet i 2006 da næringsavfall ble lagt i eget datterselskap Miljøexpert AS og Miljøexpert Nord AS. Datterselskapene endret navn til Reno-Vest Bedrift AS og Reno-Vest Transport AS i 2008. I 2010 ble datterselskapene fusjonert til selskapet Reno-Vest Bedrift AS. I 2014 ble døtrene Reno-Vest Husholdning AS og Reno-Vest Bremnes AS etablert. I 2015 endret Reno-Vest Husholdning AS navn til Reno-Vest Produksjon AS.

Kommunestyret vedtok i 2009 en eierskapsmelding. Neste eierskapsmelding ble fremlagt og vedtatt av kommunestyret i juni 2021. I eierskapsmeldingen av 2009 inngår det informasjon om ulike selskapsformer, herunder hva som kjennetegner interkommunale selskaper. I eierskapsmeldingen forutsettes det at selskapets formål drøftes i stiftelsesmøtet og det fremkommer at drøftelsen skal skje med henblikk på å gjøre en vurdering av hvorfor kommunen eier selskapet.

Eierskapsmeldingen fra 2009 omtaler særskilt Reno-Vest IKS herunder blant annet selskapets formål, oppgaver, og om styringen av selskapet. Eierskapsmeldingen inneholder også særskilte kommentarer som må regnes som forventninger fra eier[6].

[6] Det fremkommer at punktene er som følge av drøfting i formannskapsmøte 7.5.2009

Utklipp 3. Kommentarer i Sortland kommunes eierskapsmelding fra 2009
Oppfølging på bakgrunn av drøfting i formannskapsmøte 7. mai 2009:

- Formålsparagrafen til selskapet revideres og at det fra eierkommunene utrykkes en tydelig økonomistrategi, både i forhold til morselskapet og døtrene. Ved en revidering av formålsparagrafen bør det fremgå at Reno-Vest IKS har enerett til å utføre de lovpålagte oppgavene.
- Døtrenes virksomhet må komme selskapets kjernevirksomhet til gode, ved bedre kvalitet på tjenesten og/eller lavere kostnad for innbyggerne.
- Selskapets ambisiøse mål om vekst og større konkurranse, bør drøftes av eierne.
- Dersom selskapet skal ekspandere utenfor selvkostområdet, bør eier først få seg forelagt en risikovurdering knyttet til eiers evetnuelle finansielle forpliktelser.
- Kommunestyret vedtak om bærekraftig utvikling skal legges til grunn ved all planlegging og øvrig virksomhet i Reno-Vest IKS. Selskapet bør rapporterer om miljøstyringssystem og miljøregnskap for selskapets virksomhet i selskapets årsmelding.
- Reno-Vest IKS bør ha komplementær, utfyllende kompetanse, det vil si at styret dekker et spekter av fagkompetanse. For å få dette til bør eierkommunene bli enige om et opplegg som ivaretar dette. Aktuell fagkompetanse for styret kan være innen fagene økonomi, miljøvern og forvaltning.
- Kommunestyret har vedtatt at bærekraftig utvikling skal legges til grunn ved all planlegging og øvrig virksomhet i kommunen. Det vil være naturlig at dette legges til grunn i selskapet og at det rapporteres om miljøstyringssystem og miljøregnskap for selskapets virksomhet i selskapets årsmelding.

Kommunestyret vedtok ny eierskapsmelding i 2021. Denne inneholder også informasjon om ulike selskapsformer. Reno-Vest IKS er også særskilt omtalt i denne. I den siste eierskapsmeldingen inngår ikke tilsvarende kommentarer, men den viser blant annet til at kommunen har gitt Reno-Vest enerett til håndtering av husholdningsavfall.

Ordfører har i egenerklæringsskjemaet svart på revisors spørsmål om hvorfor virksomheten er organisert som et eget selskap. Ordfører har vist til historikken og bakgrunnen for opprettelsen. Vesterålskommunene ønsket med etableringen å sikre effektiv og miljøriktig håndtering av husholdningsavfall og slam, og sikre at håndteringen ble i henhold til lover og forskrifter. Selskapet har ifølge ordfører ivaretatt rollen som var grunnlaget for etablering og at det i hans tid som ordfører ikke har vært vurdert som formålstjenlig å vurdere alternativ organisering. Det ble for fire-fem år siden startet en evaluering av selskapsform, der det ble vurdert om selskapsformen AS burde erstatte IKS. Flere kommuner, deriblant Sortland kommune, ønsket en omdanning i AS. Representantskapet traff i sak 8/18 følgende vedtak: *«Representantskapet ba styret vente med videre behandling av omorganisering av IKS til AS»*. Ordfører opplyser å ikke ha registrert at eier eller styret etter vedtaket i 2018 har vurdert annen organisering som mer hensiktsmessig.

Ordfører har i egenerklæringsskjemaet også omtalt hvordan den strengere reguleringen av avfall fra bedrifter og næring gjorde det nødvendig å splitte opp selskapet i en del for husholdning og en del for næring. Selskapet et organisert for å skille husholdningsdelen som drives til selvkost og næringsdriften. Ordfører viser også til at selskapet har datterselskapene for å håndtere skillet mellom husholdning og næring, og for å skille ut deponidrift som fikk sine egen forskrift i 2009 og er strengt regulert.

Kommunene som er deltakere i Reno-Vest IKS har inngått en eieravtale. I denne vises det til hvilke formelle rammer som gjelder for selskapet og at for tjenestene som skal leveres gjelder forurensningsloven med forskrifter. Selskapsavtalen inneholder angivelse av blant annet formålet med selskapet.

Selskapet v/både styret og daglig leder har på revisors forespørsel opplyst at Reno-Vest IKS (og Reno-Vest Produksjon AS) følger reglene om offentlige anskaffelser. Om offentleglova har vi fått

opplyst at Reno-Vest IKS ikke har offentlig postjournal. Ved henvendelser om innsyn, gis dette om ikke dokumentet er unntatt offentlighet. Det fremkommer direkte av formålet til de ulike datterselskapene om de skal regnes som offentligrettslig og om de utfører tjenester som kommunene etter lov skal utføre.

Revisors vurdering
Interkommunalt selskap er en av flere organisasjonsformer som er aktuelle når kommunen setter virksomhet ut fra egen administrasjon og drift og ønsker å samarbeide med andre kommuner om tjenesten. Selskapets virksomhet består av både lovpålagte tjenester og tjenester som leveres i et marked. Selskapet må organiseres, innrettes og sikre at driften er innenfor regelverket om blant annet selvkost, EØS-rettslige regler om konkurranse, offentlig støtte og kryss-subsidiering. Opplysninger vi har fått om bakgrunnen for selskapsopprettelsen, endringer i selskapsorganisering som er gjort som følge av tjenestene som leveres, offentligrettslige regler herunder føringer for den aktuelle bransjen tilsier at Sortland kommune sikrer at virksomheten er lagt i en selskapsform tilpasset for virksomhetens formål og oppgaver. Dokumentasjon som revisor er forelagt viser også at eierne har vurdert ulike organisasjonsformer, noe som etter vårt syn indikerer at kommunen har hatt et bevisst forhold til valg av selskapsform for dette konkrete selskapet. Revisors vurdering er at Sortland kommune som eier av Reno-Vest IKS ***har oppfylt*** KS sin anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform.

3.1.2 Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private

> Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører, samtidig som de utfører kommunale oppgaver som ikke skjer i konkurranse med andre, bør sørge for et skille mellom de to delene for å unngå brudd på reglene om offentlig støtte.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 2

Revisors funn
Reno-Vest IKS er som nevnt morselskap med tre datterselskaper som er 100 % eid av morselskapet. Oppgavene med håndtering av husholdningsavfall og slam ligger i selskapet Reno-Vest Produksjon AS. Det er beskrevet i eieravtalen at etableringen av Reno-Vest Bedrift AS i 2001 ble gjort av strategiske hensyn for konsernets forretningsutvikling og for å rydde mellom selvkosttjenester og tjenester selskapet utfører i perioder. Det ble ansett viktig og lønnsomt for Reno-Vest å kunne benytte ledig kapasitet i selskapet til annet enn det som er selskapets primærvirksomhet, men som hører naturlig inn under dette. Selskapene Reno-Vest Produksjon AS og Reno-Vest Bremnes AS er også opprettet for å ivareta Reno-Vests formål på en ryddig og god måte. I selskapenes formål fremkommer det informasjon om at selskapene opererer i et marked. Ordfører har i egenerklæringsskjema vist til hvordan selskapet er organisert og hva som er begrunnelsen for den valgte organiseringen.

Revisors vurdering
Sortland kommune har satt den lovpålagte oppgaven med håndtering av husholdningsavfall og slam til selvkost utenfor egen organisasjon. Selskaper som utfører denne typen virksomhet vil kunne levere tjenester som også andre foretak tilbyr. I Reno-Vestkonsernet er det laget selskapsrettslig skille mellom tjenestene som skal leveres til selvkost og tjenester som er i konkurranse med private i markedet. Revisors vurdering er som følge av dette at KS sin anbefaling nr. 2 om å skille virksomhet som er skjermet og virksomhet som er i konkurranse med private ***er oppfylt***.

3.1.2 Selskapsavtale

For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakerne skal kommunestyret selv vedta avtalen.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn
2. angivelse av deltakerne
3. selskapets formål
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor
5. antall styremedlemmer
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Jf. IKS-loven § 4

Revisors funn

Det foreligger selskapsavtale for Reno-Vest IKS. Selskapsavtalen inneholder følgende kapitler:

§ 1 Selskapet
§ 2 Formål
§ 3 Eier- og ansvarsandel
§ 4 Representantskapet
§ 5 Styret og daglig leder
§ 6 Opptak av lån
§ 7 Tvister
§ 8 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen § 3 inneholder angivelse av at eier- og ansvarsandelene i selskapet er basert på innbyggertall pr. 31.12. Det er angitt i foreliggende selskapsavtale hva som er eier- og ansvarsandelene pr 31.12.2015. I 2015 var Sortland kommunes eierandel ifølge selskapsavtalen på 31,3 %. Det fremkommer også i selskapsavtalen § 3 at andelene endres hvert 2. år. Det innebærer i skrivende stund at eier- og ansvarsandelene for kommunene har vært endret tre ganger. I kommunens årsregnskap note 5 er eierandel pr. 2021 angitt å være på 32,6 %. Revisor har gjennomgått kommunestyrets saker i inneværende valgperiode og har ikke funnet at kommunestyret er forelagt selskapsavtalen. Revisor har spurt selskapet ved administrerende direktør og administrasjonssjef om deres vurdering av behov for å forelegge kommunestyrene selskapsavtalen i forbindelse med endring av andelene hvert andre år. Vi fikk tilbakemelding om at selskapet hadde gjort vurdering av problemstillingen. Selskapets har redegjort for følgende forståelse: Siden eieravtalen utfyller selskapsavtalen, har de valgt å tolke eieravtalens 4.4.1 dithen at representantskapet har fått myndighet til å fastsette ny eier- og ansvarsdel hvert andre år. Siden det er tall fra SSB, gir selve prosenttallet seg selv, men de har lagt dette fram for representantskapet. I eieravtalen pkt. 4.4.1, hvor det er en punktliste over hvilke saker som skal behandles i representantskapet, står det som tredje siste kulepunkt *evaluere eier- og ansvarsandel hvert 2. år*. Selskapet viser videre at det i eieravtalens pkt. 4.1.1. fjerde og femte avsnitt gjort klart at det enkelt representantskapsmedlem ikke møter på vegne av seg selv, men på vegne av kommunestyrets flertall Derfor sendes innkallingen til representantskapsmøtet til den enkelte eierkommune, slik at de kan rekke å behandle saker i kommunestyret før møtet i representantskapet avholdes.

Revisor har stilt spørsmål til daglig leder om det foreligger begrensninger for driften i selskapsavtale eller eieravtale. Daglig leder har opplyst at det i selskapsavtalen er definert øvre ramme for driftslån og investeringslån.

Det foreligger også en eieravtale. Eieravtalen skal regulere forhold mellom eierne som ikke er nedtegnet i selskapsavtalen.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering er IKS-loven § 4 ***oppfylt*** ved at det foreligger en selskapsavtale for Reno-Vest IKS med det innhold som er påkrevd. I IKS-loven § 4 står det at endringer i selskapsavtalen som gjelder blant annet den enkelte deltakers eierandel i selskapet må vedtas av kommunestyret selv. Revisor ser det som aktuelt å synliggjøre at vi har vurdert hvorvidt denne bestemmelsen innebærer krav til at kommunestyret må forelegges selskapsavtalen hvert andre år når det gjøres endring i andelene. Slik revisor oppfatter det må ikke selskapsavtalen godkjennes av kommunestyret selv hvert andre år ettersom det står at andelene settes med bakgrunn i «innbyggertall pr. 31.12.» og det i selve selskapsavtalen som er vedtatt fremkommer hva endring gjøres med bakgrunn i og når. Endringen gjøres med bakgrunn i tall fra SSB. Revisor oppfatter altså at det hvert andre år gjøres justering på bakgrunn i innbyggertalltall og at det dermed blir en fast endring og ikke justering i hvem som er deltakere eller at noen at eierandelene blir skjevfordelt sammenlignet med opprinnelig avtale. Revisor oppfatter at det er slik endring IKS-loven omhandler, og altså ikke den endringen som gjøres i Reno-Vest IKS med fast intervall. Revisor legger altså til grunn en lovforståelse som er i tråd med hvordan selskapet selv har vurdert dette, og selskapet også viser til følger av selskapets styrende dokumenter.

3.1.2 Eierskapsmelding og informasjon om selskapet

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde
a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Jf. kommuneloven § 26-1

Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene.

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Revisors funn
Kommunestyret vedtok 17.6.2021 eierskapsmelding, og ordfører har vist til denne i sin egenerklæring til revisor. Det fremkommer av eierskapsmeldingen til kommunen at den skal danne grunnlag for:

- Politisk gjennomgang av interkommunalt samarbeid, kommunale foretak, IKS, AS og stiftelser
- Å utvikle konkrete, langsiktige eierstrategier for hver enkelt eierposisjon som Sortland kommune har
- Å gjøre den politiske styringen tydeligere fortrinnsvis knyttet til politiske retningslinjer for hvordan eierskapet ivaretas gjennom de ulike eierorgan

- Sammensetting av styrer med kompetanse ut fra de utfordringer foretak og selskap står overfor.

Eierskapsmeldingen skal
- Bidra til at det stilles konkrete krav til styrene og at det etableres rutiner for å evaluere styrene
- Rulleres hver valgperiode
- Inneholde kommunens prinsipper for eierstyring
- Gi oversikt over kommunens virksomhet som er lagt til selskaper og samarbeid
- Gi oversikt over juridiske og politiske styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene

Reno-Vest IKS er omtalt i den sist vedtatte eierskapsmeldingen, herunder inngår det informasjon om selskapets formål og sentrale arbeidsoppgaver som ivaretas av selskapet.

Eierskapsmeldingen inneholder beskrivelse av hvilke rapporteringsrutiner som skal gjelde til eierne. Det står at årsmelding og regnskap behandles i representantskapsmøtet i vårmøtet, før oversending til kommunene. Budsjett, investeringsplan og gebyrregulativ behandles i representantskapet i høstmøtet. Øvrige rutiner for informasjon om selskapet til eierne er ifølge eierskapsmeldingen:
- Eiermøter som skal avholdes annethvert år med eierkommunene
- Bestiller-utførermøter hvert år med administrasjonen og driftspersonell i den enkelte kommune.

Sortland kommune hadde på tidspunktet for oppstart av denne eierskapskontrollen ikke oversendt nyeste vedtatte eierskapsmelding til Reno-Vest IKS. Som vi redegjør for i kapitler nedenfor inngår det i eierskapsmeldingen forventninger til kommunens selskaper.

Etter gjennomgang av kommunestyrets møter de siste årene har ikke revisor funnet særskilte rapporteringer til kommunestyret om Reno-Vest IKS. Det finnes imidlertid andre rutiner for rapportering mellom eier og selskapet. Dette er representantskapsmøter og eiermøter samt bestiller- og utførermøter som gjennomføres på administrativt nivå.

Vi finner at kommunestyret forelegges gebyrregulativer til vedtakelse etter at det har vært behandlet i representantskapet. Det kommer med dette årlig informasjon til kommunestyret fra selskapet, men det gjelder ikke selskapet som sådan.

I egenerklæringsskjema til styret stilte revisor spørsmål om det er utarbeidet rutiner for rapportering til kommunen som deltaker i selskapet. Styret viste til at dette er definert i eieravtalen. Det vises også til at det gjennomføres representantskapsmøter to ganger pr år og eiermøte andre hvert år. I tillegg er det på administrativt nivå bestiller-utførermøter hvert år.

Ordfører har på vårt spørsmål om rapportering til eierne fra selskapet svart at dette ivaretas i representantskapet som består av ordførerne. Det vises til at representantskapet har ordinære møter i mai og november hvert år, hvor det rapporteres fra virksomheten. Representantskapet får seg forelagt behandling av budsjett, selvkostbudsjett og gebyrfastsettelse i høstmøtet. Årsregnskap, selvkostregnskap, årsmelding og økonomiplan behandles i vår-møtet. Ordfører har også vist til at Reno-Vest innkaller til eiermøte med kommunene annethvert år, og til møter med kommuneadministrasjonen hvert år.

Revisors vurdering

Sortland kommune har som eier av Reno-Vest IKS ***oppfylt*** kommuneloven § 26-1 om å utarbeide eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen til Sortland kommune har et innhold i tråd med lovens krav til slike. Kommuneloven § 26-1 angir at fristen for å utarbeide eierskapsmelding er innen utløpet av valgperiode, og kommunen har holdt seg innenfor fristen.

Kommunestyret forelegges ikke egen årlig rapport om tilstanden til Reno-Vest IKS. Det er sammenfallende opplysninger fra selskapet og eierrepresentant om informasjonsflyten fra selskapet til Sortland kommune som eier. Informasjonen går til representantskapet hvor kommunen er representert med politiske leder og det går også informasjon til kommunens administrasjon. Revisor oppfatter at Sortland kommune får informasjon fra og om selskapet. Vi kan ikke finne informasjon om særskilt rapportering til kommunestyret slik som KS sin anbefaling nr. 4 direkte gjelder. Vi anser langt på vei at Sortland kommune ivaretar hensikten med anbefalingen gjennom å ha bestemt rapporteringsrutiner til eierne herunder at det avholdes eiermøter jevnlig og det er ordfører som møter i representantskapet. Imidlertid kommer vi til at KS sin anbefaling nr. 4 må anses som ***ikke fullt ut oppfylt*** da det ikke sikres slik statusrapport til kommunestyret slik anbefalingen gir anvisning om.

3.1.3 Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap

> For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 3

Revisors funn
I kommunens eierskapsmelding fra 2021 fremkommer det at kommunestyret skal ved hver valgperiode gis opplæring i rollen som eier og skal gis relevant informasjon knyttet til kommunens eierinteresser. Dette var omtalt også i eierskapsmeldingen fra 2009 som gjaldt fram til vedtakelsen av eierskapsmeldingen av 2021. KomRev NORD har i tidligere gjennomført eierskapskontroll undersøkt hvorvidt opplæring er gitt til de folkevalgte, og fant at dette ikke var gjort. Vi viser til rapport fra eierskapskontroll i Vesterålskraft AS, behandlet av kommunestyret i møte 7.4.2022, i sak 28/22. Det var folkevalgtopplæring 2. og 3. oktober 2019. Programmet er tilgjengelig på kommunens politiske møtekalender. Det er ikke noen av temaene på programmet som omhandler kommunalt eierskap og eierstyring- og kontroll. I egenerklæringsskjemaet som vi sendte til ordfører i forbindelse med denne eierskapskontrollen stilte vi spørsmål om det er etablert obligatorisk opplæring av og informasjon om eierstyring til folkevalgte eierrepresentanter. Ordfører svarte at det er det ikke utover det som fremkommer under generell folkevalgtopplæring etter kommunevalg.

Någjeldende eierskapsmelding for Sortland kommune omhandler ulike selskapsformer og styring av slike. Flere av styringsdokumentene gjeldende for Reno-Vest IKS omtaler styring av selskapet.

I eieravtalen står det om styringsorganer i selskapet at *«kommunestyrene i eierkommunene er de reelle eierne av Reno-Vest. I likhet med kommunestyrets arbeidsgiverrolle utøves eierrollen av kommunestyret som kollegialt organ. For den enkelte folkevalgte utøves eierrollen som medlem av kommunestyret, ikke som «enkeltpolitiker». Kommunestyret velger kommunens deltaker i representantskapet, og gjennom den valgte representanten forvalter kommunen sitt eierskap i Reno-Vest»*.

Eierstyring i Reno-Vest skisseres som følgende i eieravtalen:
Kommunestyret (flertallsvedtak på vegne av kommunen):

- Vedtar kommunens eiermelding som omhandler alle kommunens selskaper
- Velger representant til representantskapet i Reno-Vest
- Behandle saker som skal opp i representantskapet i Reno-Vest
- Kan gi representantskapsmedlemmet sitt bundet mandat
- Selskapskontroll

Representantskapet (flertallsvedtak på vegne av alle eierkommunene):

- Forholde seg til flertallsvedtak i representantskapet
- Velger en valgkomite og retningslinjer for komiteens arbeid
- Velger styret og mulighet til å kaste styret eller enkelte styremedlemmer.

Det er ikke informasjon som tilsier at eieravtalen er forelagt sittende kommunestyre.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering er KS sin anbefaling nr. 3 om kompetanseutvikling til folkevalgte tidlig i perioden ***ikke oppfylt***. Revisor bemerker imidlertid at sentrale styringsdokumenter for Reno-Vest IKS og eierne inneholder beskrivelser av gjeldende rammer for styring av virksomhet utenfor kommunens egen organisasjon. Det fremkommer i eieravtalen på hvilken måte kommunen har anledning til å styre/påvirke i selskapet. Revisor har imidlertid ikke informasjon som tilsier at eieravtalen er forelagt kommunestyret.

3.1.4 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

> Kommunestyret skal utarbeide, og bør jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 5

Revisors funn
Et sentralt dokument for eierstyring og kontroll er eierskapsmelding. Som tidligere omtalt vedtok kommunestyret ny eierskapsmelding i juni 2021. Kommunens tidligere eierskapsmelding var fra 2009. Revisor har gjennomgått kommunestyrets møter til nå i 2022 og kan ikke finne at eierskapsmeldingen har vært til gjennomgang etter den ble vedtatt året før.

I tillegg til de juridiske rammene for Reno-Vest IKS er det utarbeidet dokumenter som regulerer styring av Reno-Vest IKS på ulike områder. Disse dokumentene er presentert i eieravtalen. IKS-loven og selskapsavtalen går foran de ulike dokumentene som er utarbeidet for selskapet. I eieravtalen vises det til at de ulike dokumentene er verktøy for gjennomsiktighet og forutsigbarhet i eierskapet av det interkommunale selskapet. Styringsdokumenter for Reno-Vest er følgende:

- Eieravtalen
- Retningslinjer for valgkomiteen
- Styreinstruks
- Strategiplan
- Instruks for daglig leder
- Internkontroll
- Etiske retningslinjer og regler for varsling
- Renovasjonsforskrift

I eieravtalen står det at selskapets styringsdokumenter bør være harmonisert med eierkommunenes eierstrategier. Det er uheldig om kommunene «eier ulikt». Eieravtalen inneholder følgende oversikt over strategiske dokumenter med tilhørende forklaringer og ansvars- og rollefordeling:

Utklipp 4. Selskapets styringsdokumenter

Avtale	Beskrivelse	Vedtar opprettelsen	Forvalter	Har myndighet til å endre
Eieravtale	Regulerer forhold mellom eierne som ikke er nedtegnet i selskapsavtalen.	R (K orienteres)	R	R (K orienteres)
Retningslinjer for valgkomité	Rammene for valgkomiteens mandat og oppgave.	R (K orienteres)	V	R (K orienteres)
Styreinstruks	Regulerer styrets arbeidsmåte og form, samt styrets myndighet og styrets forhold til daglig leder.	S (R orienteres)	S	S (R orienteres)
Strategiplan	Planer for selskapets utvikling i de 4 neste årene.	S (R orienteres)	DL	S (R orienteres)
Instruks for daglig leder	Regulerer daglig leders oppgaver og myndighet i forhold til styret, samt daglig leders oppgaver og ansvar knyttet til daglig drift av selskapet.	S (DL involveres)	S	S (DL involveres)
Internkontroll	Angir selskapets og lederansvar i forhold til lovpålagt HMS arbeid. Regulerer vernearbeidet i selskapet.	DL (S orienteres)	LD	DL
Etiske retningslinjer	Angir hva som etter selskapets forhold må anses å være uetisk. Regulerer atferd som etter selskapets forhold ikke anses å ha integritet og dårlig skjønn.	S	DL	S
Varslingsregler	Lovpålagt rutine for hva som er varsling, hvordan varsling skal skje og hvordan en varslersak i Reno-Vest skal behandles.	AD (S orienteres)	DL	AD (S orienteres)
Renovasjonsforskrift	Angir hva som etter selskapets forhold er driftsmessige spørsmål og hvordan driftsmessige spørsmål i skjæringspunktet mellom kommunene og Reno-Vest håndteres.	ADM (S påser at det gjøres)	ADM	ADM

Kilde: Eieravtale for Reno-Vest IKS

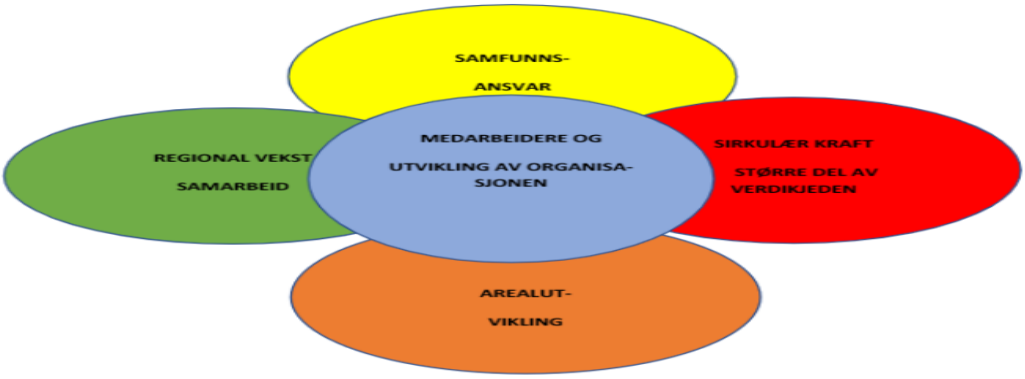
I egenerklæringsskjemaet til styret inngikk spørsmål om hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer styret forholder seg til. I skjemaet ble dette besvart med at konsernet har definert verdier, etiske retningslinjer, kvalitets-, miljø og HMS-mål. I tillegg er styret kjent med de nasjonale målene for bransjen.

I egenerklæringsskjemaet til daglig leder inngikk det spørsmål om hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer administrasjonen forholder seg til. Ifølge daglig leder forholder selskapet seg til og styrer etter renovasjonsforskrift, strategiplan, etiske retningslinjer, varslingsregler, kvalitets- miljø- og HMS-mål. Selskapet er også kjent med de nasjonale målene for bransjen. I tillegg har selskapet etablert internkontrollsystem som revideres fortløpende og hvert år.

I selskapsavtalen inngår det informasjon om eierandeler. I selskapsavtalen er det angitt eierandeler pr. 2015. Øvrige dokumenter som selskapets årsmeldinger og kommunens årsmeldinger inneholder oppdaterte opplysninger om de ulike eierandelene for kommunene. Revisor finner ikke at Sortland kommune har vedtatt selskapsavtalen på nytt etter 2015. Sortland kommune og de andre deltakernes andeler har etter 2015 blitt justert. Vi har ovenfor redegjort for at når det står i selskapsavtalen at eierandelene er basert på innbyggertall pr. 31.12. og justeres hvert andre år, foreligger det ikke krav til at selskapsavtalen forelegges kommunestyret ved slik endring.

Som det fremkommer i utklippet ovenfor er strategiplan blant selskapets styringsdokumenter. Det foreligger strategiplan for perioden 2018-2022. Den inneholder fem strategiske prioriteringer som gjelder for hele konsernet.

Utklipp 5. Fem strategiske prioriteringer 2018-2021

Kilde: Strategi 2018-2021

Handlingsplaner er organisert på selskapsnivå.

Revisor har fått opplyst fra både daglig leder og styret at ny strategiplan for perioden 2022-2030 er under utarbeidelse. Revisors gjennomgang av innkallinger til og protokoller fra møter i styret og representantskapet viser at det har vært gitt orienteringer om strategiprosessen. Strategiprosessen hadde planlagt oppstart høsten 2021, men ble noe forsinket på grunn av smitteverntiltak og begrensninger for fysiske møter[7].

Revisors gjennomgang av innkallinger til og protokoller fra møter i representantskapet viser at det er gitt informasjon om strategiprosessen i Reno-Vest IKS.

De styrende dokumentene og avtalene som gjelder for Reno-Vest IKS blir omtalt og vist til av ordfører i hans tilbakemelding til revisor (gjennom egenerklæringsskjema).

Revisors vurdering
Forrige eierskapsmelding for Sortland kommune ble vedtatt i 2009 og den har ikke blitt forelagt kommunestyret i påfølgende år. Revisor legger dermed til grunn at kommunen ikke i tråd med anbefaling fra KS har sørget for jevnlig revidering av denne. I tråd med kommuneloven § 26-1 har Sortland kommune i løpet av inneværende valgperiode vedtatt en eierskapsmelding.

Av øvrige styringsdokumenter og avtaler vedtatt av kommunestyret er selskapsavtalen. Selskapsavtalen som revisor er forelagt, er fra 2015. Vi har ikke opplysninger om at det er gjort endringer som tilsier at selskapsavtalen på ny skulle vært forelagt kommunestyret.

Basert på ovennevnte er revisors vurdering at KS anbefaling nr. 5 om jevnlig utarbeidelse og revidering av styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet er ***oppfylt***. Sortland kommune har fått utarbeidet og vedtatt eierskapsmelding i løpet av 2021 og dermed har sikret seg å ha på plass et overordnet og lovpålagt styringsdokument som eier av virksomhet organisert utenfor egen organisasjon.

[7] Jf. opplysninger i representantskapets sak 5/22

3.1.5 Eiermøter

> Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter mellom kommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 6

Revisors funn
Eieravtalen til Reno-Vest IKS inneholder et eget kapittel om eiermøter. Det vises til at selskapet er tjent med forutsigbarhet for å løse sin oppgave på vegne av alle eierne og deres innbyggere. Hver enkelt kommune er på samme tid eier, bestiller og kunde. Det vises til at det ikke er likegyldig hvem i kommunene som kommuniserer med selskapet på hvilket nivå og hvordan dette skjer. Det vises til at eiermøter kan være en god arena for å ta opp saker på uformelt nivå. Form og innhold på eiermøtet bestemmes ut fra hva som skal drøftes. Det står at det er viktig at møtet har et uformelt preg og en uformell ramme. Om eiermøte står videre i eieravtalen:

«Eiermøte er en uformell arena hvor selskapets utvikling og strategi kan luftes, drøftes og diskuteres. Eiermøter må ikke forveksles med representantskapsmøter, da eiermøter ikke fatter formelle vedtak. Eiermøte bør heller ikke legge føringer eller gi signaler av en slik art at det griper inn i styrets myndighetsområde og kompetanse. Deltakerne på eiermøter kan variere ut fra agendaen på møtet og det er selskapet som inviterer til eiermøtene. Et eiermøte kan initieres av eierne, men det er like full selskapet som inviterer til møtet».

I Sortland kommunes eierskapsmelding vedtatt i juni 2021 står det om rapporteringsrutiner til eierne at årsmelding og regnskap behandles i representantskapet i vårmøtet, før oversending til kommunene. Budsjett, investeringsplan og gebyrregulativ behandles i representantskapet i høstmøtet. Om eiermøtet står det at de skal avholdes annethvert år med eierkommunene. Eiermøter forklares i eiermeldingen med at det er et møte mellom representanter fra eierne, styret og daglig leder/ledelse for selskapet. Det vises til at eierskap utøves og eierbeslutninger fattes i generalforsamlinger og representantskapsmøter. Likevel kan selskapene ha behov for å varsle, drøfte og informere eierne om saker av betydning for eierskapet, og eierne kan ha behov for å forberede saker i forkant av generalforsamling og representantskapsmøte. Eiermøtene er ifølge eierskapsmeldingen en uformell arena for avklaringer, samordning og informasjonsutveksling mellom eier/eierne og selskapet. Ifølge Sortland kommunes eierskapsmelding er det ordfører og kommunedirektør som skal delta i eiermøter med mindre annet er bestemt. Fra selskapet deltar styreleder og daglig leder/ledelse, og eventuelle et eller flere styremedlemmer.

Revisor stilte i oppstartsmøtet med selskapets representanter spørsmål om det blir avholdt eiermøter. Ifølge selskapet blir det avholdt eiermøter. Det bruker å komme fire representanter fra kommunene i disse; to politikere og to fra administrasjonen. Da revisor avholdt møtet hadde det nylig blitt gjennomført et to-dagers eiermøte. Det ble gitt orientering om strategiarbeidet som pågår, satsingsområder ble presentert, det ble orientert om blant annet arbeidet opp mot bærekraftsmål samt var det åpent for innspill. Revisors gjennomgang av innkallinger til og protokoller fra møter i representantskapet viser at det har vært planlagt og avholdt eiermøter. Ordfører viser også i sin tilbakemelding til revisor at det avholdes eiermøter som Reno-Vest innkaller kommunene til annet hvert år.

Selskapets eieravtale omtaler også administrative møteplasser. Det vises til at det er vedtatt felles renovasjonsforskrift i alle deltakerkommunene, og det skal innføres en ordning med møter mellom kommunene som bestillere og Reno-Vest som utfører på administrativt nivå for å ivareta denne

forskriften. Møtene har benevnelsen «bestiller- og utførermøter». Bestiller- og utførermøtene skal ivareta dialogen om Reno-Vest sin tjenesteproduksjon på vegne av kommunene. Bestiller- og utførermøtet skal gjennomføres minst én gang i året og det skal foreligge referat fra møtene.

Bestiller- utførermøter, med administrasjonen og driftspersonell i den enkelte kommune, er også nevnt i kommunens eierskapsmelding. Ordfører har også nevnt disse møtene i sin tilbakemelding til revisor.

Selskapet viser til at disse møtene blir avholdt. Selskapet opplever at samarbeidet har blitt bedre med årene. Selskapet har gitt tilbakemelding til kommunen om at de må involveres når kommunen gjør for eksempel arealplanlegging. Kommunen bør konsultere selskapet før godkjenning av søknader, byggeprosjekter, endring av veistatus o.l.

Ifølge selskapets representant har det hendt at Sortland kommune har innhentet informasjon fra selskapet som følge av for eksempel spørsmål stilt til ordfører. Det har vært innenfor selskapets områder/ansvar og selskapet har derfor kunne bistå med relevante opplysninger.

Revisors vurdering
Sortland kommune har som eier av Reno-Vest IKS bestemt at det skal være dialog mellom kommunen og selskapet gjennom eiermøter. Foreliggende opplysninger tilsier at eiermøter har vært avholdt. Revisors vurdering er at KS sin anbefaling nr. 6 om å gjennomføre eiermøter jevnlig er ***oppfylt***.

3.1.6 Oppnevning av eierrepresentanter

Det anbefales som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Kommunestyret oppnevner selv sine representanter. Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer.

Jf. IKS-loven § 6

Revisors funn
Ifølge eieravtalen er det kommunestyret i eierkommunene som velger sitt medlem og varamedlem til representantskapet. Valgperioden følger kommunevalgperioden. I Sortland kommunes eierskapsmelding er det også vist til at kommunestyret velger representantene og at dette gjøres hvert fjerde år ved starten av valgperioden.

Valg av representant med vara til representantskapet til Reno-Vest IKS ble gjort av kommunestyret i møte 7.11.2019, i sak 52/19. Det vises i saken til at selskapets vedtekter angir at kommunestyrene oppnevner sine representanter. Som representant til representantskapet med vara ble henholdsvis ordfører og varaordfører valgt i nevnte sak.

Det fremkommer av kommunens eierskapsmelding fra 2021 at kommunestyret velger representantene til selskapenes generalforsamling/representantskap.

Revisors vurdering
Med bakgrunn i ovennevnte funn er revisors vurdering at Sortland kommune har ***oppfylt*** KS sin anbefaling nr. 7 om å oppnevne sentrale folkevalgte som representant for eier i selskapet. Oppnevnelsen ble gjort av kommunestyret og det ble samtidig oppnevnt vara. Revisors vurdering er derfor at IKS-loven § 6 om dette er ***oppfylt.***

3.2 Representantskapet

Representantskapets myndighet og sammensetning er regulert i IKS-loven. Det er også bestemmelser om innkallingen til møtene og saksbehandlingen til representantskapet. Kommunestyret har bestemt at ordfører representerer Sortland kommune og ordfører er den som møter i representantskapet i Reno-Vest IKS. I Sortland kommunes eierskapsmelding er det omtale av ordførerens rolle og ansvar i kommunens eierskap. Det er presisert blant annet at dersom ordføreren deltar som kommunens representant i representantskapet, er det for å ivareta kommunens eierinteresser.

3.2.1 Representantskapets innkallinger, møter og saker

Bestemmelser om innkallingsfrist til representantskapsmøter bør tas inn i selskapets vedtekter, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Representantskapets leder innkaller til møte i representantskapet når det er nødvendig for behandling av en sak som etter loven her eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet, og når det ellers er nødvendig for behandling av en bestemt sak.

Jf. IKS-loven § 8 første ledd

Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde saksliste. De enkelte deltakerne skal med samme frist varsles om innkallingen og sakslisten.

Jf. IKS-loven § 8 annet ledd

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår, og en gang i året vedta selskapets økonomiplan.

Jf. IKS-loven §§ 18 og 20

Revisors funn
I selskapsavtalen er representantskapet omtalt. Det står at innkalling til ordinære representantskapsmøter skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde saksliste. Innkalling med saksliste sendes deltakerkommunene med tilsvarende frist.

Representantskapet er omtalt i selskapets eieravtale. Det fremkommer at vårmøtet avholdes innen utgangen av april måned. Representantskapets leder innkaller representantskapet, og innkallingen skal være skriftlig. Innkallingen skal inneholde saksliste samt sakspapirer, og skal gis med minst fire ukers varsel. Innkallingen skal gå til eierkommunene med samme frist for at kommunene skal få tid til å behandle saker av viktighet slik at de har mulighet til å instruere sitt representantskapsmedlem på saker som er av betydning for den respektive kommunen.

Representantskapets leder kan selv kalle inn til ekstraordinært representantskapsmøte. Ekstraordinært møte kan også innkalles til når styret, revisor eller en av eierne eller minst fem prosent av representantskapets medlemmer krever det. Ekstraordinært representantskapsmøte kan innkalles med kortere frist enn fire uker i tilfeller hvor dette er nødvendig.

Det står i eieravtalen hvilke saker representantskapsmøte skal behandle;

- Godkjenne årsmelding og regnskap
- Vedta bindende årsbudsjett samt 4-årig investeringsplan og økonomiplan
- Godkjenne rammer for låneopptak og fremme dette for eierkommunene
- Anbefale endringer i selskapsavtalen og fremme dette som forslag for eierkommunene og endre eieravtalen ved behov
- Vedta pantsettelse eller salg av selskapets faste eiendommer eller andre større kapitalgjenstander
- Vedta investeringer av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av eierne
- Velge dets styre, dets leder og nestleder
- Vedta godtgjørelse til styret
- Velge leder og nestleder i representantskapet
- Velge revisor
- Evaluere eier- og ansvarsdel hvert 2. år
- Andre saker som er meldt inn til representantskapet
- Selvkostbudsjett samt eget selvkostregnskap

Revisor har stilt spørsmål til daglig leder om det er fattet beslutninger på eiernivå av sentral betydning for selskapet. Daglig leder har vist til at representantskapet fatter beslutninger i saker som nevnt ovenfor.

Representantskapet skal på bakgrunn av selvkostprognoser behandle gebyrsatser for husholdningsrenovasjon og slam.

Representantskapet avholdt tre møter i 2020, to møter i 2021 og hittil i år har det vært avholdt to møter. Ved gjennomgang av innkallinger og protokoller finner revisor at saker som omtalt ovenfor er behandlet. Det vil si at vi finner informasjon om at representantskapet har behandlet blant annet budsjett og økonomiplan.

For møtene i representantskapet i disse årene har det vært innkalling med saksliste og innkallingen er fra representantskapets leder. Ifølge dato på innkallingene til møtene i 2020 har det vært mindre enn fire uker fra innkalling til møtedato. Dette gjelder også for ett av møtene det ble innkalt til i 2021. Protokollene fra møtene viser at innkalling og saksliste har vært godkjent av representantskapet i møtet. For representantskapets møter fra og med november 2021 gir ikke innkallingen informasjon om dato den er sendt og vi kan ikke belyse om innkalling er sendt fire uker før. Protokoller viser at innkallinger og saksliste er godkjent av representantskapet.

Revisors vurdering
Som følge av at selskapsavtalen inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til representantskapet er revisors vurdering at KS sin anbefaling nr. 8 er ***oppfylt***. Revisors vurdering er at IKS-loven §§ 18 og 20 om at representantskapet behandler budsjett og økonomiplan er ***oppfylt***. IKS-lovens krav om at representantskapets leder innkaller til representantskapets møter er ivaretatt. Kravet om at innkalling skal inneholde saksliste er også ivaretatt. Vår gjennomgang av innkallinger viser for de tilfellene vi fant dato for innkalling, at innkallingen ikke er datert fire uker før møtedato. Revisors

samlede vurdering er på bakgrunn av dette at IKS-loven § 8 ***ikke fullt ut er oppfylt***. Selskapsavtalens bestemmelse om innkallingsfrist er derfor ikke oppfylt.

3.2.2 Styrets sammensetning og kompetanse

> Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Habilitetsspørsmål bør vurderes ved valg av styremedlemmer. Det anbefales også at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene.
>
> Eierorganet bør tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnsbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.
>
> Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.
>
> Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 9, 11, 12 og 13

Revisors funn
Sortland kommunes eierskapsmelding fra 2021 inneholder generelle krav og forventinger til selskapene hvor et kapittel er om kjønnsrepresentasjon i styrene. Det vises til at for interkommunale selskaper gjelder kommunelovens bestemmelser om at hvert kjønn skal være representert med minst 40 %. Sortland kommune har gjennom eierskapsmeldingen bestemt at det er opp til hvert eierorgan å avgjøre hvilken type kompetanse et styre skal ha. Det anbefales generelt å unngå situasjoner der styrets medlemmer jevnlig blir vurdert i forhold til forvaltningslovens regler om habilitet. Derfor bør ifølge eierskapsmeldingen bruk av ledende politikere i selskapsstyrene vurderes kritisk.

Ifølge selskapsavtalen skal selskapets styre bestå av syv medlemmer. Seks av styrets medlemmer velges av representantskapet for to år etter forslag fra valgkomiteen. Ett av styrets medlemmer med varamedlem velges av og blant selskapets ansatte. Revisor har stilt spørsmål til kommunens eierrepresentant om eierne har definert kriterier for valg og sammensetning av styret i selskapet. Eierrepresentant har vist til at selskapsavtalen § 5 omhandler styret.

I eieravtalen står det at styret er et kollegialt organ og styremedlemmenes lojalitet er til selskapet. Styrets oppgave er å utvikle Reno-Vest til det beste for alle eierne. Styrets er selskapets øverste forvalter og styremedlemmene er personlige ansvarlige for disposisjoner de foretar seg under utøvelsen av dette vervet.

Eieravtalen viser til at styrevervet er et personlig verv og ikke et politisk verv.

I styreinstruksen står det om styrets sammensetning. I denne står det at styret skal ha seks til åtte styremedlemmer med personlige varamedlemmer, hvor hvert kjønn skal være representert med minst tre. Styrets leder og nestleder velges særskilt av representantskapet. Det står i styreinstruksen at sammensetningen av styremedlemmene bør være slik at disse dekker følgende kompetanseområder:

- Markedskompetanse
- Teknologikompetanse
- Ledelseskompetanse

- Offentlig og privat forvaltning
- Økonomi- og finansieringskompetanse.

I tabell 1 foran i denne rapporten er oversikt over hvem som er medlemmer av styret. Av de seks styremedlemmene valgt fra kommunene, er det tre kvinner og tre menn. Det er også tre kvinner og tre menn som er varamedlemmer til styret.

Det står i eieravtalen at styret bør være villig til å tilegne seg kompetanse som styret har behov for. Reno-Vest skal tilby slik opplæring til styremedlemmene. Styret skal evaluere sitt arbeid og på denne måten bidra til at styret utvikler seg som et team og et kollegium. Både selskapets styre og administrasjon har fått spørsmål fra revisor om styret gjør evalueringer. Vi har fått opplyst at evalueringer gjøres og at styret har brukt questback[8] til det i det siste. Ifølge styret gjøres evaluering hvert år. Dette beskrives i årsberetningen. Gjennomgang av innkallinger og protokoller fra møter i styret viser at evaluering av styret og daglig leder har vært sak i styrets sak 49 i møte 7.12.2020 og sak 44 i møte 6.12.2021.

Det blir gitt styreopplæring og vi har også fått opplyst at Samfunnsbedriftene har blitt brukt til å gi opplæring.

Styremedlemmene har tegnet styreansvarsforsikring. Når det gjelder habilitet, er det praksis for å ta dette opp dersom relevant. Det skal fremkomme av protokoll om styremedlem har meldt seg inhabil. Det avholdes styrekurs og det er ønskelig at dette gjennomføres annet hvert år.

Styremedlemmer i morselskapet (Reno-Vest IKS) sitter ikke i styrene i datterselskapene.

Revisors vurdering
Eiers ønske om sammensetningen av styret kommer til uttrykk i formelt vedtatte dokumenter som selskapsavtale og eieravtalen. Eier har stilt krav til antallet styremedlemmer og fordeling av kjønn blant medlemmene samt har eierne stilt krav til at styret utvikler kompetanse og gjør egenevalueringer. Vi legger til grunn at eiers ønske om kompetanse i styret i Reno-Vest IKS er tydelig uttrykt gjennom de beskrivelser som fremkommer i styreinstruksen. Våre undersøkelser viser at forventninger om egenevaluering er fulgt opp i styret og det tilsier at eiers ønske er videreformidlet. Basert på dette og øvrige funn her i kapittel 3.2.2 er revisors vurdering at Sortland kommune har ***oppfylt*** KS sine anbefalinger 9, 11, 12 og 13.

3.2.3 Bruk av valgkomité

> Bruk av valgkomité ved valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør fastsettes i vedtektene.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 10

Revisors funn
Selskapsavtalen inneholder ikke føringer om valgkomité. Eieravtalen viser til at i retningslinjer for valgkomiteen fremgår hvordan styret skal søkes sammensatt og hva som i denne sammenheng skal vektlegges av valgkomiteen. I selskapets styreinstruks er det informasjon om hvilke kompetanseområder det er ønskelig at man får dekket med sammensetningen av styremedlemmene.

[8] Elektronisk spørreundersøkelsesprogram

Revisor har gjennomgått innkallinger til og protokoller fra møter i representantskapet. Vi finner for eksempel i innkallingen til representantskapets møte 3.6.2022 i sak om styrevalg informasjon om at valgkomiteen har vært i aktivitet siden februar 2022. Det fremkommer at innstillingen til vedtak legges fram av valgkomiteen.

Revisors vurdering
Anbefalingen nr. 10 fra KS om at bruk av valgkomité bør vedtektsfestes er ***ikke oppfylt***. Foreliggende opplysninger tilsier at valgkomité benyttes i praksis og at formålet med anbefalingen blir ivaretatt.

3.2.4 Bruk av numeriske vararepresentanter

> Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 14

Revisors funn
Det er oppnevnt varamedlemmer til styret i Reno-Vest IKS. Det er informasjon i styreinstruksen om at styret skal ha seks til åtte medlemmer med personlige varamedlemmer hvor hvert kjønn skal være representert med minst tre. Reno-Vest IKS har flere deltakerkommuner og styrets medlemmer er fra hver av deltakerkommunene. Varamedlemmene er også fra hver av deltakerkommunene.

Revisors vurdering
Det er oppnevnt varamedlemmer til styret i Reno-Vest IKS, og KS sin anbefaling nr. 14 om dette vurderer vi derfor som ***oppfylt***. Revisor anser den delen av anbefalingen som gjelder numeriske varamedlemmer som ikke relevant for Sortland kommune som deltaker i Reno-Vest IKS. I styret representerer hvert medlem en deltakerkommune. En ordning med personlig varamedlem er nødvendig for å sikre alle deltakerkommunenes tilstedeværelse i styret.

3.3 Styret

Revisor har stilt styret spørsmål om eierne har definert strategier og retningslinjer for styret og administrasjonen. Styret har opplyst at Reno-Vest har en styreinstruks som bygger på KS sine styrevettregler, som styret i 2013 vedtok å følge. Det foreligger en konsernstrategi for 2018-2022 og ny strategiplan for perioden 2022-2030 er under utarbeidelse. Styret har opplyst at konsernet har definert verdier, etiske retningslinjer, kvalitets-, miljø- og HMS-mål. I tillegg er styret kjent med de nasjonale målene for bransjen.

Styret definerer retningslinjer og mål til administrasjonen gjennom budsjett, vedtak og strategi. Både daglig leder og styret har opplyst at daglig leder har instruks fra styret.

Revisor har stilt spørsmål til daglig leder om hvilke fullmakter som er gitt internt i virksomheten. Administrerende direktør har delegert budsjettansvar og personaloppfølging til daglig leder i datterselskapene, og til administrasjonssjef. I det største datterselskapet er også deler av personalansvaret videredelegert fra daglig leder til driftsleder.

Oppfølging av daglig leder fra styret praktiseres ved løpende dialog om saker og forberedelser før styremøter og eiermøter, i tillegg til årlig lønnssamtale, evaluering av daglig leder og utviklingssamtale.

3.3.1 Rutiner for habilitetskonflikter

> Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styrer i selskaper.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 15

Revisors funn
Det står i Sortland kommunes eierskapsmelding at styrene må etablere faste rutiner for håndtering av mulige habilitetskonflikter. Revisor oppfatter dette som en føring fra kommunen som eier til styret i selskapet. Eierskapsmeldingen er etter det opplyste ikke oversendt Reno-Vest IKS etter at den ble vedtatt i juni 2021.

I egenerklæringsskjema opplyste styret at styret har gjennomført habilitetsvurderinger ved flere anledninger. Opplæring er gitt til styremedlem og ledere gjennom styrekurs i regi av Samfunnsbedriftene, sist avholdt 2021.

Reno-Vestkonsernet har etiske retningslinjer. Habilitet og habilitetsvurderinger er ikke direkte omtalt, men de inneholder angivelse av interessekonflikter som skal unngås.

Verken ordfører eller kommunedirektør er medlem av styret i Reno-Vest IKS eller noen at dets datterselskaper.

Revisors vurdering
Revisor legger til grunn styrets opplysninger om at habilitetsvurderinger gjøres der det er relevant. Verken ordfører eller kommunedirektør er styremedlemmer. Revisors vurdering er at KS sin anbefaling nr. 15 er ***oppfylt***.

3.3.2 Registrering av styreverv

> Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale foretak og selskaper bør registreres i KS sitt styrevervregister.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 17

Revisors funn
I Sortland kommunes eierskapsmelding fra 2021 står det at alle som påtar seg styreverv i selskaper skal selv registrere vervene i styrevervregisteret.

Styret i Reno-Vest IKS har i egenerklæringsskjema svart nei på revisors spørsmål om styret har registrert seg i registeret. Revisor har gjort søk i registeret og finner at «Reno-Vest IKS» er registrert. Flere av styrets medlemmer, varamedlemmer og administrerende direktør kommer opp med aktuell tilknytning til selskapet. Det er imidlertid ikke alle nåværende styremedlemmer som er registrert med vervet i Reno-Vest IKS.

Revisors vurdering
Revisors vurdering er at KS sin anbefaling nr. 17 om registrering i styrevervregisteret ***i liten grad*** er ***oppfylt***.

3.3.3 Etiske retningslinjer for selskapsdriften

> Kommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål. Selskapet kan utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 19

Revisors funn
Sortland kommune har gjennom eierskapsmeldingen anbefalt selskapsstyrene å utarbeide og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften. Det står at disse bør være basert på etiske retningslinjer for Sortland kommune. Styrene bør ifølge eierskapsmeldingen også foreta etiske refleksjoner om aktuelle tema ut fra selskapets formål og egenart.

Det foreligger etiske retningslinjer for Reno-Vest-konsernet. De etiske retningslinjene skal være basert på en erkjennelse av at samfunnsansvarlig forretningsdrift gir

- Tillit
- God økonomi
- Et ytre godt miljø
- Et godt arbeidsmiljø

De etiske retningslinjene omhandler blant annet standarder for god samhandling på arbeidsplassen. Videre er det flere retningslinjer under temaene økonomi, et godt ytre miljø, et godt arbeidsmiljø samt er det henvisning til selskapets verdier. Det er formulert i retningslinjene at disse skal gi både eiere, offentlige myndigheter, ansatte, kunder, samarbeidende og konkurrerende selskaper tillit til selskapets profesjonalitet og integritet.

Revisors vurdering
Basert på ovennevnte er revisors vurdering at KS sin anbefaling nr. 19 er ***oppfylt***.

3.4 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter

I egenerklæringsskjemaet til styret og daglig leder har revisor stilt spørsmål tilknyttet avtalemessige og juridiske forhold som er relevante for selskapet. I det følgende presenterer vi opplysningene som vi har fått i forbindelse med spørsmål vi har stilt om avtalemessige og juridiske forhold.

På spørsmål om hvilke typer anskaffelser selskapet gjør, har daglig leder opplyst at selskapet foretar anskaffelser vedrørende daglig drift, ny-investeringer og medeierskap i eksterne selskap. Det er opplyst at deler av konsernet – morselskapet og Reno-Vest Produksjon – er underlagt lov om offentlige anskaffelser og forholder seg til det ved anskaffelser.

Selskapet har ikke heftelser i fast eiendom.

På spørsmål om hvilke økonomiske forpliktelser selskapet har fikk vi opplyst at selskapet har langsiktige lån (15 år ved opptak av lån) i kommunalbanken. Disse betales ned årlig. Selskapet har leasingavtaler på bil og kontorutstyr. Selskapet har pensjonsforpliktelser for ansatte.

Selskapet har følgende forsikringer:

- Personal: yrkesskade, ulykke fritid, sykelønn (enkelte ansatte), gruppeliv, helseforsikring, reiseforsikring (enkelte ansatte), bedriftspensjon
- Bygg/drift: industri/næringsbygg, maskin/data, tankanlegg, avbrudd/leietap, ansvarsforsikring, krim og datakrim

- Auto: småbiler
- Styret: styreansvarsforsikring

Vi stilte også spørsmål om det benyttes rådgivere utover selskapets egne ansatte, og i så fall hvem og hvor mye ressurser som brukes. Selskapet v/daglig leder opplyser å bruke eksterne ved offentlige anskaffelser, byggeprosjekter, selvkostberegning, IT-spesialkompetanse og andre fagområder der selskapet ikke selv har aktuell kompetanse. Selskapet bruker også rådgivertjenester ved utarbeidelse av ny strategi, og benytter arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftenes rådgivertjeneste i arbeidsrettslige spørsmål.

Selskapet opplyser å ikke ha uoppgjorte skatte- eller mva.-krav.

Det er ikke noen tvister for domstolene, ikke pågående konflikter med samarbeidspartnere eller ansatte og selskapet har ikke mottatt pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser.

Det er utarbeidet instruks til daglig leder fra styret. Administrerende direktør har delegert budsjettansvar og personaloppfølging til daglige ledere i datterselskapene, og til administrasjonssjef. I det største datterselskapet er også deler av personalansvaret videredelegert fra daglig leder til driftsleder.

Oppfølging av daglig leder fra styret opplyses å praktiseres gjennom løpende dialog om saker og forberedelser før styremøter og eiermøter, i tillegg til årlig lønnssamtale, evaluering av daglig leder og utviklingssamtale.

3.5 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter

I egenerklæringsskjema som revisor sendte til daglig leder inngikk det spørsmål om økonomiske forhold og fremtidsutsikter.

På vårt spørsmål om hvilke faktorer som er sentrale for selskapets forutsetninger for videre drift, svarte daglig leder at overordnede rammebetingelser som endringer i lov og forskrift, endrede nasjonale målsetninger for gjenvinning og utslipp, og endringer i produsentansvarsordning, er sentrale faktorer for bransjen og selskapets videre drift.

Det er ikke identifisert forhold som tilsier at driftsforutsetningene blir svekket. Det er ingen økonomiske forhold som tilsier en forverring av selskapets drift.

3.6 Oppsummering og samlet konklusjon

Revisors konklusjon er at Sortland kommune i stor grad fører kontroll med sine eierinteresser i Reno-Vest IKS. Kommunens eierinteresser i stor grad utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

I det følgende lister vi opp våre vurderinger opp mot de kriteriene som vi har vurdert oppfyllelsen av i denne eierskapskontrollen:

Følgende kriterier fra lov har vi vurdert som ***oppfylt***:

- IKS-loven § 4 om selskapsavtale

- Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding
- IKS-loven § 6 om at kommunestyret velger selv sine representanter

Følgende kriterier fra lov har vi vurdert som ***ikke fullt ut oppfylt***:

- IKS-loven § 8 om innkallingsfrist til representantskapsmøtet

Av KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll har vi vurdert at følgende er ***oppfylt***:

- Nr. 1 om valg av selskapsform ut fra formål og behov
- Nr. 2 om å skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private
- Nr. 5 om jevnlig utarbeidelse og revidering av avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Nr. 6 om jevnlig gjennomføring av eiermøter
- Nr. 7 om at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter
- Nr. 8 om at innkallingsfrist til representantskapet er inntatt i selskapsavtalen
- Nr. 9 om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
- Nr. 11 om å sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene
- Nr. 12 om å lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styrene
- Nr. 13 om at styremedlemmer i morselskapet ikke bør sitte i styrene i datterselskapene
- Nr. 14 om oppnevnelse av varamedlemmer til styret
- Nr. 15 om faste rutiner for å håndterere habilitetskonflikter og at ordfører og kommunedirektør ikke bør sitte i styret
- Nr. 19 om etiske retningslinjer

Anbefalinger som er ***ikke oppfylt*** eller er ***ikke fullt ut er oppfylt*** er:

- Nr. 3 om kompetanseutvikling til folkevalgte tidlig i perioden
- Nr. 4 om at kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden for selskapet
- Nr. 10 om at bruk av valgkomité bør fastsettes i vedtektene
- Nr. 17 om registrering av styreverv i KS sitt styrevervregister

Når det gjelder anbefaling nr. 3 om kompetanseutvikling til folkevalgte tidlig i perioden, retter ikke denne seg mot opplæring tilknyttet spesifikt eierskapet i Reno-Vest IKS men til mer generell opplæring tilknyttet kommunens eierskap. Vår undersøkelse viser at dette ikke er gjennomført, men gjennom skriftlige styrende dokumenter for Reno-Vest inngår informasjon om selskapsstyring. Også kommunens eierskapsmelding som er behandlet av kommunestyret i juni 2021 inneholder informasjon om dette. Slik revisor ser det, er det dermed gitt informasjon til kommunestyret selv om dette ikke har inngått som kompetanseutviklingen tidlig i perioden. At anbefalingen fra KS om opplæring ikke er fullt ut oppfylt er vektlagt i revisors samlede konklusjoner på problemstillingene.

Det er ikke avgitt årlig rapport til kommunestyret om tilstanden for selskapet, jf. KS sin anbefaling nr. 4. Vi anser langt på vei at Sortland kommune ivaretar hensikten med anbefalingen gjennom å ha bestemt rapporteringsrutiner til eierne herunder at det avholdes eiermøter jevnlig og det er ordfører som møter i representantskapet. Imidlertid er kriteriet vurdert som ikke fullt ut oppfylt da det ikke sikres slik statusrapport til kommunestyret slik anbefalingen gir anvisning om. Dette har vi også vektlagt i de samlede konklusjonene.

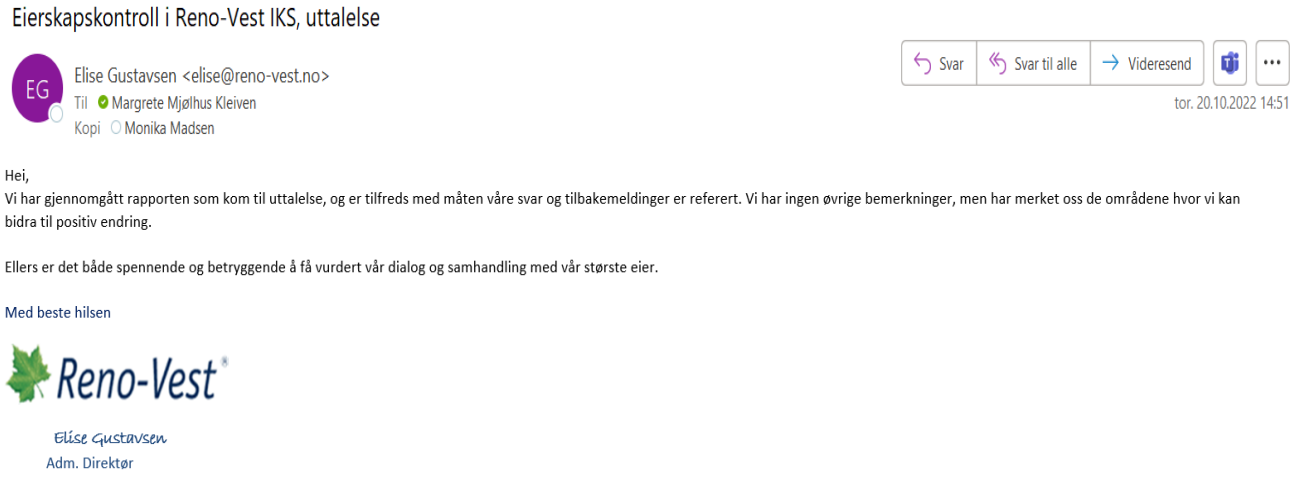
Vår gjennomgang viser at det praktiseres valgkomité selv om dette ikke er uttrykkelig bestemt i selskapsavtalen, jf. KS sin anbefaling nr. 10. Når det gjelder registrering i KS sitt styrevervregister

krever det at selskapet tilslutter seg registeret. Når det gjelder å kalle inn representantskapet med fire ukers frist, tilligger dette ifølge IKS-loven § 8 representantskapets leder.

4 UTTALELSER

Revisor sendte 19.10.2022 rapporten på uttalelse til kommunen og selskapet.

Selskapet ved administrerende direktør ga følgende tilbakemelding i e-post 20.10.2022:

Eierskapskontroll i Reno-Vest IKS, uttalelse

EG Elise Gustavsen <elise@reno-vest.no>
Til Margrete Mjølhus Kleiven
Kopi Monika Madsen

Svar | Svar til alle | Videresend
tor. 20.10.2022 14:51

Hei,
Vi har gjennomgått rapporten som kom til uttalelse, og er tilfreds med måten våre svar og tilbakemeldinger er referert. Vi har ingen øvrige bemerkninger, men har merket oss de områdene hvor vi kan bidra til positiv endring.

Ellers er det både spennende og betryggende å få vurdert vår dialog og samhandling med vår største eier.

Med beste hilsen

Reno-Vest

Elise Gustavsen
Adm. Direktør

Ordfører i Sortland kommune ga tilbakemelding til revisor i e-post 7.11.2022. Rapporten var ifølge ordfører ok. Ordfører bemerket at det var to formuleringer i vår rapport som ikke var helt presise, og disse har vi korrigert i denne endelige rapporten.

5 ANBEFALINGER

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Sortland kommune å vurdere tiltak for å sikre oppfyllelse av anbefalingene fra KS som vi har vurdert som ikke fullt ut oppfylt, herunder

- Nr. 3 om kompetanseutvikling til folkevalgte tidlig i perioden
- Nr. 4 om at kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden for selskapet
- Nr. 10 om at bruk av valgkomité bør fastsettes i vedtektene
- Nr. 17 om registrering av styreverv i KS sitt styrevervregister

6 REFERANSER

- Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)[9]
- Eieravtale for Reno-Vest IKS
- Selskapsavtalen for Reno-Vest IKS
- Sortland kommunes eierskapsmelding
- Innkallinger og protokoller fra styremøter i Reno-Vest IKS
- Innkallinger og protokoller fra representantskapet i Reno-Vest IKS
- Instrukser, strategier, rutiner og politikk for Reno-Vest IKS

[9] Samtlige av KS sine anbefalinger er inntatt i vedlegg i denne rapportens kapittel 7

7 VEDLEGG

KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll:

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap
4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget
5. Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig
6. Holde jevnlige eiermøter
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter
15. Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet
16. Foreta en prinsipiell avklaring av godgjøring av styreverv
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres god nok rammebetingelser for å utøve sin funksjon på en god måte

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Sjøvegan, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i Sortland kommune:

Kvalitet i rus og psykiatritjenester	2022
Eierskapskontroll i Vesterålskraft	2021
Tilpasset opplæring og spesialundervisning	2020
Forvaltning, drift og vedlikehold	2017
Forebyggende arbeid blant barn og unge	2016
Kvalitet i sykehjemstjenestene	2015
Iverksetting av politiske vedtak	2014

